

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації аспіранта Неджері Т.І.

на тему: «Санітарно-гігієнічне обґрунтування використання комплексних дезінфектантів для санації об'єктів ветеринарного призначення», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 21 – «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

1. Актуальність теми дослідження. Для ветеринарної медицини розроблена велика кількість дезінфектантів, які відрізняються за хімічним складом та способом використання. У сучасній ветеринарній практиці спеціалісти віддають перевагу комплексним засобам, які мають максимальний спектр протимікробної активності. До дезінфектантів висуваються наступні вимоги: екологічна безпечність, зручність у використанні, термостабільність, розчинність у воді, мінімальний корозійний вплив на метали та будівельні матеріали тощо.

Вибір ефективного дезінфектанту потребує ретельного підходу через особливості умов та типу огорожувальних конструкцій у приміщенні та екології навколишнього середовища.

Дезінфекція у приміщеннях для тварин має важливу роль для попередження виникнення та поширення інфекції. Наразі багато обговорень ведеться навколо проблеми виникнення резистентних штамів мікроорганізмів до часто вживаних дезінфікуючих засобів. Більшість дослідників прийшли до висновку про необхідність чергування дезінфектантів, що використовуються у тваринництві та створення нових комплексних засобів. Ротацію дезінфектантів часто використовують в клініках та лікарнях, на відміну від схем санації у тваринництві.

В практичних умовах тваринництва спеціалісти стикаються з проблемою ефективною дезінфекції одягу, взуття, обладнання та будівельних конструкцій одночасно від збудників вірусних та бактеріальних інфекцій. Виникає необхідність в універсальному засобі, який має широкий спектр мікробіологічної дії, але мінімальний руйнуючий вплив на матеріали, на яких він використовується.

Багато дезінфікуючих засобів втрачають свою ефективність через недосконале механічне очищення поверхні від органічних речовин. У тваринництві на об'єктах дезінфекції часто залишаються рослинні залишки (сіно, солома), гній, ґрунт, кров, молоко. Часто ця проблема виникає при застосуванні хломвмісних дезінфікуючих засобів.

Важливо обрати дезінфектант, що ефективний проти широкого спектра мікроорганізмів в специфічних умовах ферми, де планується його використання. Ці умови включають забруднення органічними речовинами, жорстку воду, токсичність або пошкодження огорожувальних конструкцій.

Постійно розробляються нові багатокомпонентні дезінфікуючі засоби. За використання декількох сполук, які синергетично пов'язані між собою, не

виникає проблема із утворенням резистентності у мікроорганізмів до хімічних комплексів. Також розширюється спектр протимікробної дії комплексних дезінфікуючих засобів.

В зв'язку з цим, перспективним може бути використання для дезінфекції препарату «Контавір», до складу якого входять глутаровий альдегід, бензалконій хлорид, додецилдиметиламонію хлорид та ПАР. Поєднання зазначених АДР із допоміжними компонентами: етоксильованим спиртом і амінооксидом – забезпечує високу мийну здатність робочих розчинів. Завдяки поєднанню вищезгаданих компонентів дезінфектанти мають бактерицидні, віруліцидні, фунгіцидні, спороцидні та дезінвазійні властивості. У дисертаційній роботі вирішується актуальна проблема розробки та застосування комплексних дезінфектантів для санації об'єктів ветеринарного призначення, що порівняно з однокомпонентними засобами мають низку переваг.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота є окремим фрагментом науково-дослідної роботи Сумського національного аграрного університету за темою «Розробка та удосконалення ветеринарно-санітарних заходів для забезпечення профілактики, лікування, підвищення продуктивності та резистентності тварин» (державний реєстраційний номер 0119U101389).

3. Наукова новизна отриманих результатів. Уперше випробуваний у виробничих умовах тваринницьких приміщень новий дезінфікуючий засіб комбінованої дії – «Контавір». Визначено дезінфікуючі властивості, встановлено ефективний режим його застосування, вплив засобу на мікроклімат та якість отриманої продукції.

Експериментально встановлено, що зазначений комплексний засіб виявляє бактерицидну, фунгіцидну, віруліцидну та дезінвазійну дію. Експериментально розроблено спосіб приготування розчинів засобу, схему та технологію використання на виробництві, доведено економічну ефективність та доцільність застосування комплексного дезінфікуючого засобу «Контавір» з метою санації об'єктів ветеринарного призначення, зокрема проведення вологої дезінфекції холодильних установок на ринках, тваринницьких фермах та кролівницьких господарствах. Після використання засобу «Контавір» зафіксовано покращення гігієнічних умов утримання тварин, а також у результаті цього збільшилася їх продуктивність.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.....

За результатами досліджень розроблено листівки-вкладки щодо використання та іншу нормативну документацію для реєстраційних досьє, що дало змогу провести офіційну реєстрацію та впровадити до серійного виробництва в ПП «Кронос Агро» засіб дезінфікуючий «Контавір».

Матеріали дисертації входять до робочої програми та курсу лекцій та практичних занять з дисципліни «Ветеринарна гігієна та санітарія тварин» при підготовці студентів у галузі 21 «Ветеринарна медицина» спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» Сумського національного аграрного університету.

За результатами дисертаційного дослідження розроблені методичні рекомендації «Розробка комплексу ветеринарно-санітарних заходів у тваринницьких господарствах», які рекомендовані для використання у практичній діяльності лікарів ветеринарної медицини у господарствах, та як додаткову літературу при проведенні лабораторно-практичних занять та самостійної роботи студентів зі спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

5. Використання результатів роботи. Використання комплексного дезінфектанту «Контавір» запроваджено у ТОВ «Владана» с. Степанівка, Сумського району, Сумської області; ТОВ АФ «Хлібодар» с. Головашівка, Сумського району, Сумської області; ТОВ «За Мир» с. Кекіно, Сумського району, Сумської області.

6. Особиста участь автора полягає в самостійному розробленні програми досліджень, проведенні дослідів, аналізі та узагальненні результатів досліджень.

Дисертант самостійно проводив визначення інактивууючої дії засобу «Контавір» щодо бактерій та вірусів у лабораторних умовах. В результаті проведених експериментів була визначена ефективна концентрація дезінфікуючого засобу. Також здобувач проводив дезінфекцію засобом «Контавір» у виробничих умовах. Дисертант визначив ефективність та якість проведеної санації приміщення та обладнання. Опрацювання одержаних результатів досліджень, формулювання висновків і пропозицій виробництву виконано автором за участю наукового консультанта.

Дисертаційна робота викладена на 128 сторінках комп'ютерного тексту, ілюстрована 20 таблицями та 10 рисунками і складається зі вступу, огляду літератури, матеріалів та методів, результатів власних досліджень, узагальнення, аналізу та обговорення отриманих результатів досліджень, висновків, пропозицій виробництву, списку використаних джерел, додатків. Список використаних джерел літератури включає 204 найменувань, з яких 74 – далекого зарубіжжя.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

За матеріалами дисертації опубліковано 8 наукових праць, у тому числі 3 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у фаховому виданні країн ЄС, 1 - стаття у інших виданнях, 2 – у матеріалах конференцій, 1 науково-методичні рекомендації.

Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Шкромада, О., Дудченко, Ю., Неджеря, Т., & Абубакарі Кавла, І. (2019). Дослідження дезінфікуючих властивостей препарату Контавір для дезінфекції об'єктів ветеринарного призначення. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина, (3 (46), 29-34. <https://doi.org/10.32845/bsnau.vet.2019.3.4> (Здобувач провів експериментальні дослідження, проаналізував отримані результати й оформив статтю).

2. Шкромада, О., Палій, А., Палій, А., Скляр, О., Дудченко, Ю., & Неджеря, Т. (2019). Підвищення якості молока за рахунок формування мікроклімату на тваринницьких фермах. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина, (4 (47), 43-49. <https://doi.org/10.32845/bsnau.vet.2019.4.7> (Здобувач проводив збір та аналіз первинних даних, інтерпретацію результатів).

3. Неджеря, Т. (2020). Доклінічні дослідження дезінфікуючих властивостей препарату «Контавір». Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Ветеринарна медицина, (4 (51), 32-38. <https://doi.org/10.32845/bsnau.vet.2020.4.5>

Наукові праці в виданнях країн ЄС

4. Shkromada, O., & Nedzheria, T. (2020). Intensity of invasion in emeriosis of rabbits in different methods of keeping. Eureka: Health Sciences, (5), 107-114. <https://doi.org/10.21303/2504-5679.2020.001419> (Здобувач проводив збір та аналіз первинних даних, інтерпретацію результатів).

5. Shkromada, O., & Nedzheria, T. (2020). Intensity of infection and means of Giardiasis prevention at the farms of Ukraine. Technology Transfer: Innovative Solutions in Medicine, 47-50. <https://doi.org/10.21303/2585-663.2020.001448>

(Здобувач провів експериментальні дослідження, проаналізував отримані результати й оформив статтю).

Наукові праці в інших виданнях

6. Paliy, A.P., Zavgorodnii, A.I., Kalashnyk, M.V. Shkromada, O.I. Rybachuk, Z.V. Dolbanosova, R.V. Kovalenko, L.M. Livoshchenko, Y.M. Livoshchenko, L.P. Baidevliatova, Y.V. Dunaiev, Y.K. Palii, A.P. Nedzheria, T.I. (2020) Influence of new frost-resistant disinfectant on the ultrastructural organization of atypical mycobacteria UKRAINIAN JOURNAL OF ECOLOGY, 10,(3) 95-101 https://doi.org/10.15421/2020_139 (<https://www.ujecology.com/inpress.html>) (Здобувач проводив збір та аналіз первинних даних, інтерпретацію результатів).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Шкромада О.І., Неджеря Т.І. Анализ качественных и ветеринарно-санитарных показателей мяса, в зависимости от способа хранения / Шкромада О.І., Сборник материалов МНК УО ВГАВМ. – №12. -2018 – С. 43-52. (Здобувач провів збір і статистичну обробку даних, узагальнив отримані результати та сформулював висновки).

8. Неджеря Т. І., Шкромада О. І. Дослідження сануючих властивостей комплексного дезінфектанту. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток науки природи: проблеми та рішення», м. Брно, Чеська республіка 27-28 квітня 2018 р. С. 196-199. (Здобувач проводив збір та аналіз первинних даних, інтерпретацію результатів).

Методичні рекомендації

9. Шкромада О.І., Неджеря Т.І. «Розробка комплексу ветеринарно-санітарних заходів у тваринницьких господарствах». Суми, 2021. 31 с. (затвержені Вченою радою СНАУ, протокол № 9, від 29.03.2021 року).

(Здобувач проаналізував результати досліджень, підготував та оформив матеріали для методичних рекомендацій).

8. Відомості про апробацію результатів дисертації.

Основні положення дисертації викладено на Всеукраїнській науковій конференції студентів та аспірантів Сумського національного аграрного університету 2017-2020 р.р.; на Міжнародній науково-практичній конференції «Молодые ученые – науке и практике АПК» (м. Вітебськ, Білорусь, 5-6 червня 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «The development of nature sciences: problems and solutions» (м. Брно, Чеська республіка 27–28 квітня 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Technology transfer: innovative solutions in medicine» (м. Таллін, Естонія 29 жовтня 2020).

9. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень.

Комісія з біоетичної експертизи при Сумському НАУ визначила, що експериментальні дослідження, описані в дисертаційній роботі, ґрунтувалися на принципах моральних цінностей людини, не нанесення шкоди тваринам, милосердя та справедливості до них.

10. Відповідність дисертації вимогам, що передбачені пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Неджері Тетяни Іванівни «Санітарно-гігієнічне обґрунтування використання комплексних дезінфектантів для санації об'єктів ветеринарного призначення», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми СНАУ зі спеціальності 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

Рецензенти:

*Доктор ветеринарних наук,
професор, завідувач кафедри ветсанекспертизи, мікробіології,
зоогігієни та безпеки
і якості продуктів тваринництва* _____ Т.І. Фотіна

*Доктор ветеринарних наук,
професор, завідувач кафедри терапії, фармакології,
клінічної діагностики та хімії* _____ Л.Г. Улько

